

KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS SOCIALINIŲ PASLAUGŲ SKYRIUS

Biudžetinė įstaiga, Nemuno g. 29, LT-44295 Kaunas, tel. (8 37) 42 41 41,
el. p. socialiniu.paslaugu.skyrius@kaunas.lt, <http://www.kaunas.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188764867

audrone.vareikyte@lsa.lt

2023-02-20

Nr. 63-2-386

Į 2022-02-08

Nr. SAVP-93

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINIŲ PASLAUGŲ ĮSTATYMO NR. X-493 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Susipažinę su Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymo Nr. X-493 pakeitimo įstatymo projektu, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

2 straipsnio 7. Laikinas atokvėpis – pagalba asmeniui, kuris rūpinasi, kasdien prižiūri asmenį, kuriam nustatytas specialusis nuolatinės slaugos ar specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis, suteikiant galimybę pailsėti.

Siūlymas apibrėžti, kaip identifikuojamas tas asmuo, kuris kasdien prižiūri kitą asmenį, reikalingą pagalbos. Tai tikslinga, kadangi laikino atokvėpio paslaugos turinys identiškas atitinkamai pagalbai į namus/dienos socialinei globai/ trumpalaikiai socialinei globai ir šios paslaugos skiriamos tiek vienišiams, tiek ir nevienišiams asmenims.

2 straipsnio 17. Socialinės globos normos – socialinės apsaugos ir darbo ministro tvirtinami socialinės globos teikimo vaikams, vaikams su negalia, suaugusiems asmenims su negalia, senyvo amžiaus asmenims, socialinę riziką patiriantiems suaugusiems asmenims principai, charakteristikos ir privalomi socialinės globos įstaigų teikiamos ilgalaikės, trumpalaikės, dienos socialinės globos kokybės reikalavimai.

Siūlytina nevardinti asmenų grupių, nes 1. Tai gali klaidinti ir yra skirtingos interpretacijos grėsmė (pvz. nenurodyta sunki negalia) 2. Socialinės globos paslaugų gavėjų grupė nurodyta prie šių paslaugų Socialinių paslaugų kataloge. Siūlytume naudoti bendrinę sąvoką „asmenims“.

2 straipsnio 22. Suaugęs asmuo su negalia – asmuo, kuriam Neįgalųjų socialinės integracijos įstatymo nustatyta tvarka nustatytas 55 procentų ar mažesnis darbingumo lygis arba specialiųjų poreikių lygis ir kuris yra iš dalies ar visiškai netekęs gebėjimų savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimos) gyvenimu, dalyvauti visuomenės gyvenime, **taip pat suaugęs asmuo po ūmios traumos ir (ar) ligos ir (ar) turintis judėjimo sutrikimų ir kuris yra kreipęsis dėl darbingumo lygio arba specialiųjų poreikių lygio nustatymo (laikotarpiu iki Neįgalųjų socialinės integracijos įstatymo nustatyta tvarka bus priimtas sprendimas dėl darbingumo lygio arba specialiųjų poreikių lygio).**

Jau esame nurodę, kad nesutinkame su šiuo siūlomu pakeitimu, kadangi asmens su negalia sąvokos praplėtimas šia apimtimi nepriimtinas ir niekaip nesąlygoja asmens teisės gauti/negauti jam reikalingas paslaugas, nes konkrečių paslaugų gavėjų grupės nurodytos prie kiekvienos paslaugos Socialinių paslaugų kataloge. Toks asmens su negalia sąvokos nepagrįstas išplėtimas tik klaidina, prieštarauja kitiems spec. teisės aktams, reglamentuojantiems sritis, susijusias su

asmenimis su negalia, taip pat gali sukelti nepagrįstų lūkesčių pačiam asmeniui į kitas sritis, nes lyg jis priskiriamas prie turinčio negalios, lyg ir ne. Taip pat labai svarbu pažymėti, kad tikrai ne socialinės srities darbuotojas, vertinantis socialinių paslaugų poreikį, turėtų vertinti asmens sveikatos būklę ir jo identifikavimą kaip turintį ar ne negalia pagal tokį apibrėžimą. Tai nėra socialinės srities darbuotojo kvalifikacijos, spec. žinių klausimas, o sveikatos priežiūros specialistų.

2 straipsnio 24. Vaikas su negalia – vaikas, kuriam Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo nustatyta tvarka nustatytas neįgalumo lygis ir kuris yra iš dalies ar visiškai neįgijęs amžių atitinkančio savarankiškumo, ir kurio galimybės ugdytis ir dalyvauti visuomenės gyvenime yra ribotos, **taip pat vaikas po ūmios traumos ir (ar) ligos ir (ar) turintis judesių raidos sutrikimų ir jeigu yra kreiptasi dėl neįgalumo lygio nustatymo (laikotarpiu iki Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo nustatyta tvarka bus priimtas sprendimas dėl neįgalumo lygio).**

Analogiška pastaba, kaip ir prie suaugusio asmens su negalia.

14 straipsnio 2. Savivaldybės taryba:

1) socialinių paslaugų teikimo mastui ir rūšims pagal gyventojų poreikius nustatyti kasmet sudaro ir tvirtina socialinių paslaugų planą. Socialinių paslaugų planas sudaromas vadovaujantis Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos tvirtinama socialinių paslaugų planavimo metodika;

Kaip jau esame minėję, siūlome atsisakyti Socialinių paslaugų planų tvirtinimo, kadangi visos savivaldybių veiklos, kartu su finansiniais duomenimis, planuojami vadovaujantis Vietos savivaldos įstatyme numatytais planavimo dokumentais, juose taip pat išskiriama ir socialinių paslaugų sritis. Jau šiai dienai savivaldybių socialinių paslaugų planai tiesiog atkartoja savivaldybių strateginių ir veiklos planų nuostatas socialinių paslaugų srityje, taip pat savivaldybės įpareigosios skelbti jos teritorijos gyventojams paslaugas teikiančius subjektus, todėl vėl gi, neracionalu tą informaciją atkartoti ir socialinių paslaugų plane, kuri yra nekintanti pagal laikotarpį, kiti statistiniai duomenys, nurodomi planuose, dažnai yra kitų valstybės institucijų statistiniai rodikliai (pvz. gyventojų skaičius ir pasiskirstymas (statistikos departamentas); asmenys su negalia (NDNT); bedarbių, ieškančių darbo skaičiai (užimtumo tarnybos) ir kt. Taip pat pažymima, kad Socialinių paslaugų plane pateikti duomenys nuolat kinta, teikiant ataskaitas įvairioms institucijoms, duomenys renkami naujai, prašomi duomenys neatitinka Socialinių paslaugų plane, pagal patvirtintą formą, pateikti duomenys.

14 straipsnio 12) organizuoja Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir gyventojų informavimą apie savivaldybės teritorijoje teikiamas socialines paslaugas, informacijos **apie visus savivaldybės teritorijoje veikiančius socialinių paslaugų teikėjus** (juridinio asmens pavadinimas arba fizinio asmens, teikiančio socialines paslaugas, vardas ir pavardė, kontaktai (telefono ryšio numeris, elektroninio pašto adresas), jų teikiamas socialines paslaugas (socialinių paslaugų aprašymus, dokumentus, reikalingus socialinėms paslaugoms gauti), jų kainas ir numatytą (planinį) vietų skaičių, **taip pat informacijos apie turimą licenciją (licencijos pavadinimas), jos išdavimą, sustabdymą ir (ar) panaikinimą (išdavimo, sustabdymo ir (ar) panaikinimo datos),** informacijos apie suteiktą ar panaikintą teisę teikti akredituotą socialinę priežiūrą (suteikimo ir (ar) panaikinimo datos), akredituotą laikiną atokvėpį (suteikimo ir (ar) panaikinimo datos) viešinimą savivaldybės interneto svetainėje. Duomenis apie gyventojams skirtas, teikiamas, sustabdytas, nutrauktas ar neskirtas (nurodydamos jų neskysties priežastis) socialines paslaugas, nurodytus šio įstatymo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose, savivaldybės mero įgaliotas **savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas** ir (ar) savivaldybės mero įgaliotos socialinių paslaugų įstaigos teikia Socialinės paramos šeimai informacinėje sistemoje (toliau – SPIS). Duomenis apie akredituotą socialinę priežiūrą, akredituotą laikiną atokvėpį teikiančius socialinių paslaugų teikėjus, nurodytus šio įstatymo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose, savivaldybės mero įgaliotas savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas teikia SPIS;

Savivaldybės negalės tinkamai įgyvendinti šios nuostatos, kadangi neturi prieigos, žmoniškųjų resursų nuolatos sekti registrų centro duomenis, kai įstaiga yra tik įregistruojama. Taip pat atkreipiame dėmesį, jog vien tik įstaigos registracijos faktas nėra faktas, jog įstaiga turi teisę teikti socialines paslaugas ir (ar) vykdo veiklą. Tas pats taikytina ir asmeniui, teikiančiam paslaugas pagal individualią veiklą. Papildomai, prašoma perteklinę informaciją apie licencijos

sustabdymą ir (ar) panaikiną. Panaikinus licenciją įstaiga, negalei teikti paslaugų, savivaldybė išbraukia iš paslaugų teikėjų sąrašo. Siūloma rašyti savivaldybė informacija teikia apie įstaigas ar fizinius asmenius, kurios (kurie) kreipėsi į savivaldybę ir pateikė informaciją dėl veiklos vykdymo. Pažymima, kad visa informacija apie licencijos išdavimą, sustabdymą ar panaikinimą disponuoja Priežiūros departamentas prie LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, todėl visą informaciją apie licencijų veiklą būtų galimybė duomenis į SPIS suvesti Priežiūros departamentui prie LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Taip pat perteklinis siūlymas, kad į SPIS sistemą duomenis galės suvesti tik mero įgaliotas valstybės tarnautojas, siūloma palikti mero įgaliotas darbuotojas, nes pagal darbo sutartį dirbantis asmuo, taip pat gali suvesti duomenis į SPIS.

17 straipsnis 3. Veikdami asmens (šeimos) ar visuomenės socialinio saugumo interesais, prašymą dėl socialinių paslaugų skyrimo asmeniui (šeimai) gali pateikti bendruomenės nariai ar kiti suinteresuoti asmenys, nurodę priežastį, dėl kurios asmuo (vienas iš suaugusių šeimos narių) ar jo globėjas, rūpintojas, neįgaliojo aprūpintojas negali to padaryti pats.

Manytina, kad teisiškai tai neįmanu: sutinkame, kad pranešimą apie galimą paslaugų poreikį gali pateikti visi suint. asmenys ar asmenys, matantys savo aplinkoje asmenį, kuriam galimai reikia socialinės pagalbos. Tačiau socialinės paslaugos negali būti skiriamos asmeniui prievarta, būtinas jo arba jo teisėto (nepilnamečiams – tėvai, tėviai, globėjai, rūpintojai, pilnamečiams – globėjai, rūpintojai (jei apima rūpyba) asmens valia – sutikimas.

18 straipsnis. 5. Laikino atokvėpio paslaugų poreikis nustatomas atsižvelgiant į asmens, kuris kasdien prižiūri asmenį, kuriam nustatytas specialusis nuolatinės slaugos ar specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis, poreikį pailsėti.

Tik klausimas: gali pagal vertinimo anketas tai nustatyti socialiniai darbuotojai?

18 straipsnis 7. Asmeniui (šeimai) gali būti nustatytas kelių rūšių ir (ar) kelių socialinių paslaugų poreikis.

Siūlytume aiškiai aprašyti, kurios paslaugos negali būti dubliuojamos, skiriamos vienu metu, arba bent jau nurodyti, kad negali būti skiriamos vienu metu kelios paslaugos, jei jų turinys dubliuojasi (dubliavimosi apimtyje).

18 straipsnis 8. Asmens (šeimos), pageidaujančio (pageidaujančios) gauti socialines paslaugas, kurios finansuojamos iš savivaldybės biudžeto lėšų ar iš valstybės biudžeto dotacijų savivaldybių biudžetams, socialinių paslaugų, išskyrus globos centrų teikiamas socialines paslaugas, prevencines socialines paslaugas, poreikį nustato socialiniai darbuotojai ir (ar) savivaldybės administracijos valstybės tarnautojai ar darbuotojai, atitinkantys šio įstatymo 26 straipsnio 6 dalyje nustatytus reikalavimus, paskirti **savivaldybės mero nustatyta tvarka.**

Siūlytume įtvirtinti bendrinę formuluotę: savivaldybės institucijos nustatyta tvarka, kadangi vienos savivaldybės asmens (šeimos) paslaugų skyrimo ir pan. tvarkas tvirtina vykdomosios institucijos sprendimu (šiai dienai direktoriaus, po balandžio 1 d. – meras), kitos – atstovaujamosios institucijos (tarybos) sprendimu.

19 straipsnis.

1. Sprendimas dėl socialinių paslaugų, kurių teikimas finansuojamas iš savivaldybės biudžeto lėšų ar iš valstybės biudžeto dotacijų savivaldybių biudžetams, išskyrus globos centrų teikiamas socialines paslaugas, prevencines socialines paslaugas, asmeniui (šeimai) **skyrimo, sustabdymo ir nutraukimo priimamas socialinio darbuotojo ir (ar) savivaldybės administracijos valstybės tarnautojo ar darbuotojo, atitinkančio šio įstatymo 26 straipsnio 6 dalyje nustatytus reikalavimus, teikimu savivaldybės mero nustatyta tvarka.**

Analogiškas pasiūlymas kaip ir dėl 18 straipsnio 8 dalies – savivaldybės institucija.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytus sprendimus priima:

1) asmens (šeimos) gyvenamosios vietos savivaldybės meras ar jo įgaliotas savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas ar darbuotojas, ar savivaldybės tarybos įgaliotas socialinių paslaugų įstaigos vadovas – dėl socialinės priežiūros paslaugų, nesusijusių su apgyvendinimu, skyrimo, sustabdymo ir nutraukimo;

2) asmens (šeimos) deklaruotos gyvenamosios vietos savivaldybės meras ar jo įgaliotas

savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas ar darbuotojas, ar savivaldybės tarybos įgaliotas socialinių paslaugų įstaigos vadovas – dėl socialinės priežiūros paslaugų, susijusių su apgyvendinimu, ir dėl socialinės globos skyrimo, sustabdymo ir nutraukimo.

Nepritariame šioms projekto nuostatoms, manome, kad dėl paslaugų vaikams su negalia, senyvo amžiaus asmenims ir suaugusiems asmenims su negalia, kurie gauna institucines paslaugas kitos savivaldybės teritorijoje, sprendimus dėl paslaugų turėtų priimti siuntusioji, tas paslaugas finansuojanti savivaldybė (nebent asmuo iš tikrųjų pakeitė gyvenamąją vietą), nes:

1. labai dažnai, dėl korespondencijos gavimo ir kitų dokumentų tvarkymo, stacionarios globos įstaigos (ypač ilgalaikės socialinės globos atveju) pakeičia pas juos paslaugas gaunančių asmenų deklaruotą vietą į globos įstaigos veiklos vietą. Todėl neturėtų dėl to asmens paslaugų skyrimo, sustabdymo ar nutraukimo spręsti ta savivaldybė, kuri neapmoka už paslaugas (pvz. Kauno miesto gyventojas Kauno miesto savivaldybės sprendimu ir siuntimu gauna paslaugas Jonavos raj. savivaldybės teritorijoje esančiuose globos namuose, globos namai dėl minėtų priežasčių pridedklaruoja asmens gyvenamąją vietą Jonavos raj. Todėl, pagal tokias formuluotes nėra aišku, kodėl Jonavos r.sav. turėtų spręsti dėl asmens paslaugų gavimo, sustabdymo ir nutraukimo, kai asmens Jonavos r. sav. esančiuose globos namuose gaunamas paslaugas finansuoja Kauno miesto savivaldybė.

2. neretai asmenys, gaunantys ypač ilgalaikės socialinės globos paslaugas, keičia globos įstaigas, nes nepritapimo, pasikeitusių poreikių ir pan. Tokiu atveju asmenys gali gauti skirtingu laikotarpiu šią paslaugą skirtingose savivaldybėse ir skirtingu laikotarpiu būti deklaruoti skirtingose savivaldybėse esančiuose globos namuose, pvz. Kauno miesto savivaldybės sprendimu asmuo gauna ilgalaikės socialinės globos paslaugas Jonavos raj. savivaldybėje esančiuose globos namuose ir ten deklaruotas. Dėl tam tikrų priežasčių (pačiam prašant, pablogėjo būklė ir dabartinė įstaiga neturi tam reikalingų specialistų, nesutaria su kitais gyventojais, artimiesiems toli važinėti ir pan.) asmuo pageidauja persikelti į kitus globos namus, kurie yra Raseinių raj. savivaldybė. Tokia situacija ir siūlomas teisinis reglamentavimas gali sąlygoti nesutarimus ir neaiškumus vykdyje, nes pagal siūlomą formulotę, lyg Jonavos raj. savivaldybė turėtų priimti sprendimą dėl paslaugų nutraukimo ir skyrimo kituose globos namuose bei sudaryti finansavimo sutartį (nes ją sudaro tas, kas priėmė sprendimą), bet kodėl turėtų spręsti dėl Kauno miesto gyventojų, už kurį moka Kauno m. ir kaip gali spręsti dėl kitos įstaigos, kai kiekviena savivaldybė nusistato savo maksimalias finansavimo ribas už teikiamas globos paslaugas. Nebent siekiama, kad po deklaracijos globos namuose asmuo tampa tos savivaldybės gyventoju ir ta savivaldybė finansuoja jo gaunamas paslaugas, tačiau tai būtų neracionalu, nelogiška ir savivaldybės neturėtų mechanizmo planuoti savo biudžeto.

Atsižvelgiant į nurodytą siūlome minėtais atvejais nenumatyti stacionarių paslaugų gavimo metu sprendimų priėmimo deklaruotos gyvenamosios vietos savivaldybei, o tai savivaldybei, kurios sprendimu asmuo gauna paslaugas (jo paslaugų gavimo laikotarpiu).

Taip pat nepritariame formuluotei „ar savivaldybės tarybos įgaliotas socialinių paslaugų įstaigos vadovas“, kadangi sunkiai įsivaizduojamas praktinis jos įgyvendinimas, kuomet 1.kolegiali institucija (taryba) suteikia įgaliojimus kitai įstaigai 2. Įgaliojimas išimtinai įstaigos vadovui, nors pagal praktiką ir operatyvų sprendimų priėmimą (ypač dėl sustabdymo) tai galėtų būti ir atsakingas įstaigos vadovo paskirtas darbuotojas.

Pritariame, kad tam tikrais atvejais tikrai neracionalu sprendimus, ypač dėl sustabdymo, kai jie yra labai dažni ir neretai trunka iki kelių savaičių, priiminėti savivaldybės darbuotojams, nes tai tikrai didelis biurokratinis krūvis. Siūlome tokią formulotę:

„Šio straipsnio 1 dalyje nurodytus sprendimus priima asmens (šeimos) gyvenamosios vietos (ar sprendimą dėl paslaugų skyrimo priėmusios) savivaldybės meras ar jo įgaliotas savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas ar darbuotojas, ar savivaldybės tarybos sprendimu ir jos nustatyta tvarka - socialinių paslaugų įstaigos, kurioje asmuo (šeima) gauna socialines paslaugas, įgalioti darbuotojai, dėl jų teikiamų socialinių paslaugų sustabdymo“.

Manome, kad tokia formulotė užtikrins ir vykdomosios valdžios pasikeitimo klausimą po naujos redakcijos Vietos savivaldos įstatymo įsigaliojimo, taip pat bus aiškiai įtvirtinta, kas ir kokia

tvarka priima sprendimus, taip pat bus galimybė operatyviai spręsti paslaugų sustabdymo klausimą, ypač tais atvejais, kai asmeniui staigiai prireikia stacionarių medicininių paslaugų. Taip pat tokia formuluotė užtikrina ir savivaldybės savarankiško sprendimo galimybę pasirinkti joms optimaliausia sprendimo būdą: ar visais atvejais sprendimus priims savivaldybės vykdomoji institucija, ar dalį sprendimų priimti suteiks teisę atsakingiems darbuotojams, ar įstaigoms, kurios yra atsakingos už asmenis paslaugų teikimo laikotarpiu.

21 straipsnis. 1. Prevencines ir bendrąsias socialines paslaugas teikia tos socialinių paslaugų įstaigos, kurių veiklos sritis – socialinių paslaugų teikimas, ir tie fiziniai asmenys, teikiantys socialines paslaugas, **kurie atitinka socialinių paslaugų srities darbuotojams šiame įstatyme nustatytus reikalavimus išsilavinimui ir (ar) kvalifikacijai, profesinės kompetencijos tobulinimui.** Socialinių paslaugų įstaigų ir fizinių asmenų, teikiančių socialines paslaugas, teikiamos socialinės paslaugos turi atitikti prevencinėms ir bendrosioms socialinėms paslaugoms keliamus reikalavimus, nustatytus socialinės apsaugos ir darbo ministro tvirtinamame socialinių paslaugų kataloge.

Šiame įstatymo projekte yra nurodyti bent keli socialinės srities darbuotojai ir jiems keliami reikalavimai (pvz. individualios priežiūros, užimtumo, ect.), prašome aiškiai nurodyti, kurios pareigybės darbuotojams keliamus reikalavimus turi atitikti fizinis asmuo. Manome, kad visgi fizinis asmuo, savarankiškai norintis teikti socialines paslaugas, turėtų atitikti socialiniam darbuotojui keliamus reikalavimus, kadangi jis turės ne tik teikti aprašytas (savivaldybės skirtas) paslaugas, bet ir, pasikeitus asmens situacijai, sveikatos būklei ir pan. gebėti tai identifikuoti ir organizuoti paslaugų poreikio perversinimą ir bent pasiūlyti kitas optimaliausiai asmens poreikius atitinkančias paslaugas.

8. Fiziniai asmenys, teikiantys socialines paslaugas, teikia tas socialines paslaugas, išskyrus socialinę globą, kurių teikėjais yra numatyti socialinių paslaugų kataloge, tvirtinamame socialinės apsaugos ir darbo ministro.

Jau esame nurodę, kad tik nedidelė dalis paslaugų (tokios kaip pagalba į namus ar lygiavertis laikinas atokvėpis) galėtų būti teikiami fizinio asmens, tačiau, manome, turėtų būti taikomi aukštesni standartai fiziniams asmeniui tapti socialinių paslaugų teikėju, t.y. ne tik būti baigusiam mokymus, bet ir buhalterinės apskaitos tvarkymo reikalavimai, taip pat manytina, kad paslaugų negalėtų teikti prieš tam tikrą laikotarpį teisti asmenis už atitinkamas nusikalstamas veikas (pvz. finansiniai nusikaltimai, smurtas ir pan.), kadangi paslaugos teikiamos socialiai pažeistoms, neretai socialinę atskirti patiriančioms asmenų grupėms, turinčioms ribotą savarankiškumą (pvz. vieniši senjorai, asmenys, turintys tam tikrą proto (raidos) negalią ir pan.). Taip pat manome, kad fiziniai asmenys negali teikti paslaugų asmenims su sunkia negalia (pažymėtina, kad jei asmuo su sunkia negalia gauna ambulatorinės slaugos paslaugas namuose, jam nebūtinai gali reikti dienos socialinės globos namuose, bet pagal turinį ir apimtį gali pakakti ir socialinės priežiūros – pagalbos į namus paslaugos).

14. Palydėjimo paslaugos koordinatoriumi turi teisę dirbti:

1) asmuo, turintis ne žemesnį kaip aukštąjį koleginių išsilavinimą ir turintis vienerių metų darbo patirtį socialinių paslaugų srityje, arba

Įvertinus, pastaraisiais metais vykdomą socialinių paslaugų formavimo, organizavimo, kokybės užtikrinimo politiką projekto 21 str. 14 d. 1 p. kelia nuogastavimą dėl paslaugų kokybės užtikrinimo. Atsižvelgus į galiojantį reglamentavimą pagal funkcijas, kurios numatytas Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014 m. spalio 13 d. įsakyme Nr. A1-487 „Dėl Socialinių paslaugų srities darbuotojų pareigybių ir atliekamų funkcijų sąrašo patvirtinimo“ atlieka socialiniam darbuotojui būdingas funkcijas (konsultavimas, reflektavimas, individualių socialinės pagalbos planų sudarymas ir pan.). Projekto 21 str. 14 d. 1 p. nuostatos suteikia galimybę bet kokio išsilavinimo (t.y. ekonominio, teisinio, medicinos) užimti jaunuolio palydėjimo pareigybę. Tai pat nėra teisės akte apibrėžta, kas laikytina darbo patirtis socialinių paslaugų srityje. Siekiant išlaikyti socialinių paslaugų kokybę valstybės mastu, siūlome atsisakyti 21 str. 14 d. 1 p. nuostatos. Siūloma palydėjimo koordinatoriaus išsilavinimas - reikėtų tikslinti bent į socialinės srities aukštąjį koleginių išsilavinimą ir darbo patirtis su socialinę riziką patiriančiais vaikais ir (ar) jų šeimomis.

18. Socialinių paslaugų srities darbuotojai, išskyrus socialinius darbuotojus, turi teisę:

Projekto 21 str. 18 d. yra socialinius darbuotojus diskriminuojanti nuostata. Nėra aišku, dėl kokių priežasčių socialiniai darbuotojai gali dirbti nesaugioje aplinkoje, vieni, o kiti socialinių paslaugų srities darbuotojai, to daryti negali. Prašome koreguoti šį straipsnį, nekeliant socialiniam darbuotojams didesnės rizikos, nesukuriant papildomos įtampos socialinių paslaugų srities darbuotojų tarpe ir minėtą straipsnį išdėstyti taip: Socialinių paslaugų srities darbuotojai

22 straipsnis. 1. Valstybės ir savivaldybių biudžetinių ir viešųjų socialinių paslaugų įstaigų vadovai į pareigas skiriami viešo konkurso būdu Vyriausybės nustatyta tvarka penkerių metų kadencijai, išskyrus atvejus, kai socialinių paslaugų įstaigos vadovas be konkurso skiriamas antrajai kadencijai šio straipsnio 3 dalyje nurodytu atveju.

2. Valstybės ir savivaldybių biudžetinių ir viešųjų socialinių paslaugų įstaigų vadovų kadencijų skaičius neribojamas.

Projekto 22 str. 2 d. numatyta, jog valstybės ir savivaldybių biudžetinių ir viešųjų socialinių paslaugų įstaigų vadovų kadencijų skaičius neribojamas. Tačiau šiame straipsnyje neapibrėžta, kokia tvarka įstaigos vadovai paskiriami trečiajai ir kitoms kadencijoms, jei jų veikla yra įvertinama labai gerai ir (ar) gerai. Atsižvelgiant į tai kas išdėstyta aukščiau siūlome 22 str. 1 ir 3 dalis papildyti ir juos išdėstyti taip:

3. Pasibaigus socialinių paslaugų įstaigos vadovo penkerių metų kadencijai, jis gali būti skiriamas be konkurso antrajai penkerių metų kadencijai, jeigu biudžetinės įstaigos vadovo veikla kiekvienais eitos kadencijos metais visuose atliktuose veiklos vertinimuose buvo vertinama labai gerai ir (arba) gerai, ar, jeigu viešosios įstaigos vadovo vadovaujama įstaiga kiekvienais kadencijos metais pasiekė planavimo dokumentuose tiems metams nustatytus rodiklius.

*„1. Valstybės ir savivaldybių biudžetinių ir viešųjų socialinių paslaugų įstaigų vadovai į pareigas skiriami viešo konkurso būdu Vyriausybės nustatyta tvarka penkerių metų kadencijai, išskyrus atvejus, kai socialinių paslaugų įstaigos vadovas be konkurso skiriamas antrajai **ir (ar) vėlesnei** kadencijai šio straipsnio 3 dalyje nurodytu atveju.“*

*„3. Pasibaigus socialinių paslaugų įstaigos vadovo penkerių metų kadencijai, jis gali būti skiriamas be konkurso antrajai **ir (ar) vėlesnei** penkerių metų kadencijai, jeigu biudžetinės įstaigos vadovo veikla kiekvienais eitos kadencijos metais visuose atliktuose veiklos vertinimuose buvo vertinama labai gerai ir (arba) gerai, ar, jeigu viešosios įstaigos vadovo vadovaujama įstaiga kiekvienais kadencijos metais pasiekė planavimo dokumentuose tiems metams nustatytus rodiklius.“*

30 straipsnis. Licencijos išdavimo sąlygos

Siūlome įtvirtinti (ir įgyvendinti), kad aktuali informacija apie išduotas (sustabdytas, panaikintas) licencijas skelbiama viešai SPPD puslapyje, kurioje nurodoma: licenciją turinčios įstaigos pavadinimas, licencijuotos paslaugos teikimo vieta, aiški licencijuotų paslaugų gavėjų tikslinė grupė, licencijuotų vietų skaičius, kita svarbi informacija, būtina organizuojant tokias paslaugas. Tokios konkrečios ir aktualios informacijos viešinimas ženkliai padėtų savivaldybėms organizuojant socialinės globos paslaugas, nes šiai dienai iš SPPD puslapyje skelbiamos informacijos labiausiai susiduriama su problema, kad nėra žinoma, kiek vietų licencijuota, ne visada tiksliai nurodomos paslaugų gavėjų grupės, kurioms teikti paslaugas suteikiama licencija, dėl to savivaldybės priverstos prašyti papildomos informacijos iš įstaigų, taigi, papildomas biurokratinis mechanizmas.

32 straipsnis 9) kai socialinė globa asmeniui teikiama ne savivaldybės sprendimu, informuoti socialinės paslaugos gavėjo gyvenamosios vietos savivaldybę, o kai teikiama institucinė socialinė globa (ilgalaikė, trumpalaikė), – paskutinės gyvenamosios vietos iki apsigyvenimo socialinės globos įstaigoje savivaldybę apie jiems teikiamą socialinę globą.

Siekiant ekonomiško, resursų taupymo siūloma atsisakyti 32 str. 1 d. 9 p. Kai savivaldybė priima sprendimą dėl paslaugų skyrimo, ji sudaro sutartį su paslaugų teikėjais, kurioje numatoma informacijos perdavimo būdai, dažnumas, atsiskaitymas, šalių atsakomybės ir kiti sutartiniai dalykai. Savivaldybės administracija gaudama informaciją, apie ne jos sprendimu teikiamas paslaugas, neturi poreikio kaupti ir naudoti minimus duomenis.

36 straipsnis 4. Asmuo (vienas iš suaugusių šeimos narių), gaunantis socialines paslaugas, ar jo globėjas, rūpintojas **privalo pranešti šio įstatymo 35 straipsnio 8 dalyje nurodytam subjektui apie asmens (šeimos) pajamų, turto pasikeitimus**, įvykusius per šių paslaugų gavimo laikotarpį ar per laikotarpį nuo asmens (šeimos) finansinių galimybių įvertinimo iki šių paslaugų suteikimo.

Praktikoje šis punktas nevykdomas, nes asmuo dėl pasikeitusių pajamų ar turto neinformuoja, pamatome pasikeitimą tik tada, kai tikrinamos asmens pajamos arba perskaičiuojamas turto mokestis. Būtų galima galvoti ir įrašyti, kad jei asmuo nepraneša apie asmens (šeimos) pajamų ar turto pasikeitimus, dengia susidariusį skirtumą dėl mokėjimo už paslaugas iš savo lėšų. Kaip vienas iš siūlymų.

37 straipsnis 3. Mokėjimo už bendrąsias socialines paslaugas dydis apskaičiuojamas savivaldybės tarybos nustatyta tvarka.

*Siūlome patikslinti formuluotę ir įrašyti taip: „Mokėjimo už bendrąsias socialines paslaugas dydis **nustatomas ir** apskaičiuojamas savivaldybės tarybos nustatyta tvarka“.*

38 straipsnis 1) socialinės rehabilitacijos neįgaliesiems bendruomenėje, vaikų dienos socialinės priežiūros, socialinės priežiūros šeimoms, pagalbos globėjams (rūpintojams), budintiems globotojams, įtėviams ir šeimynų dalyviams ar besirengiantiems jais tapti ir **socialinių dirbtuvių paslaugos teikiamos nemokamai**;

Ne kartą esame minėję, kad vidury finansinių metų tokių nuostatų įtvirtinimas yra sudėtingas įgyvendinime, kadangi savivaldybių biudžetai planuojami ne einamaisiais metais, o iš anksto. Taip pat Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra pasisakęs, kad jei valstybė kokią nors funkciją naujai priskiria savivaldybėms arba perduota savo funkciją, turi užtikrinti tinkamą finansavimą pereinamąjį laikotarpį.

38 straipsnis 2. **Laikinas atokvėpis teikiamas nemokamai.**

Analogiška pastaba kaip ir dėl 38 str. 1 d. 1 p.: nepritariame, negali atsirasti papildomi finansiniai įsipareigojimai neužtikrinant finansavimo pereinamuoju laikotarpiu.

39 straipsnis 6. Nustatant vienam šeimos nariui tenkančias šeimos pajamas, kai socialinės paslaugos teikiamos šeimoje gyvenančiam asmeniui, šio asmens pajamų, nurodytų šio straipsnio 1 dalyje, ir visų šeimos narių pajamų, nurodytų šio straipsnio 1 dalies 1–6 punktuose, suma dalijama iš visų šeimos narių skaičiaus.

Siūlome atsisakyti asmens finansinių galimybių vertinimo vertinant šeimos pajamas, kuomet paslaugos skiriamos ne šeimai, o asmeniui. Siūlome įtvirtinti, kad jei paslaugos skiriamos asmeniui (nepriklausomai nuo to, ar jis gyvena šeimoje ar ne), vertinamos asmens pajamos. Motyvas: ne kartą praktikoje esame susidūrę su atvejais, kad net kartu (ir santuokoje) gyvenantys senjorai turi atskirus biudžetus, net dalimis moka mokesčius ar už „savo“ pinigus perka sau maistą. Taip pat yra buvę atvejų, kai net vienas iš šeimos narių atsisakė paslaugų, nes vertinant visos šeimos pajamas (vieno sutuoktinio pajamos didelės, kito – ženkiai mažesnės) asmeniui tenka nemenkas mokėjimas, nors kitas kartu gyvenantys šeimos narys neprisideda prie bendro išlaikymo. Manome, jei paslaugos skiriamos asmeniui, tai ir turėtų būti vertinamos asmens, o ne šeimos, pajamos

40 straipsnis. Asmens turtas, jo apskaičiavimas, turto vertės ir jos normatyvo nustatymas

Jau ne kartą esame teikę pasiūlymus atsisakyti šio mokėjimo, kadangi tik nedidelė paslaugų gavėjų dalis tampa šio mokesčio mokėtoju, bet jo įtvirtinimas labai apsunkina jo vykdymą vienišiesiems, ypač psichinę negalią turintiems asmenims, kadangi asmeninių santaupų šio mokesčio mokėjimui jie neturi, o notariniu būdu dėl turimos negalios nebegali išspręsti turto perleidimo klausimo. Yra buvę atvejų, kad dėl šios nuostatos įtvirtinimo teko svarstyti alternatyvių paslaugų skyrimo klausimą asmenims, kuriems buvo realus poreikis ilgalaikiai socialinei globai. Pažymima, kad paslaugos turi užtikrinti asmeniui reikalingą pagalbą ir turto vertinimas neretai tam kliudo.

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2–67 dalis ir 3 straipsnio 1 dalį, įsigalioja 2023 m. liepos 1 d.

Atkreipiame dėmesį, kad dalis šiuo projektu teikiamų pataisymų yra susiję ir su Vietos savivaldos įstatymo pasikeitimu dėl mero priskyrimo vykdomajai institucijai. Todėl siūlome numatyti, kad nuostatos, susijusios savivaldybės administracijos direktoriaus funkcijų perėjimu savivaldybės merams įsigaliojūtų taip pat, kaip ir Vietos savivaldos įstatymo pakeitimai (Vietos savivaldos įstatymo pakeitimo įstatyme numatyta taip: „Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 3 dalį, įsigalioja 2023 m. balandžio 1 d. Šio įstatymo nuostatos pradedamos taikyti, kai naujai išrinktos savivaldybių tarybos susirenka į pirmąjį posėdį.“).

Skyriaus vedėjo pavaduotoja

Jūratė Putnienė